

ACC. N:R M. 462:110-193.

andskap: Skåne Upptecknat av: Per Holmström

därad: Torna, Färs Adress: _____

öcken: Blåntarp, Lövde Berättat av: _____

Uppteckningsår: 1924 Född år _____ i _____

se register sid. 193!

Dubblätt
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. NR M. 462

Var bor vipan (lek).

A fattar B i örat och säger:

A. Här bor viven

B. Höjt opp i pivan

A. Ha jor hon där

B. Värper ägg

A. Hor många

B. Korana fulla

A. Vicka får ja

B. Di svårte (eller di vide)

Säger B "De svårter", nyper A. honom i örat tills han ändrar sig och säger: "De vita," då han blir fri.

När jag reste till landskrona (ringlek)

" När jag reste till landskrona
tappa jag min paraply.
Den hade kostat fem riksdaler
och den var alldeles ny
tror jag trallalla, tror jag trallalla
tror jag så."

" Tjuven, tjuven skall du heta,
för du stal min lilla vän,
men jag har den enda trösten
att jag får en ann' igen
tror jag" o.s.v.

Dubblatt

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-

110 ARKIV

111

ACC. N:R M. 462

Dubblätt
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Du o ja o en so.

111

"Du o ja o en so

segla i en träsko

när vi kom ti Köpenhamn

så va träsko full me vann."

(var: Du o ja o Lotte, segla i en potta o.s.v.

el. Du o ja o Anna, segla i en panna, o.s.v.)

Bokstavrim

112

A.B.C.

katten pissa på me.

Svåra ordgrupper.

"Pantofleblana borjar o ble bra breblaade."

"Flyg, lille fula fluga, flyg,

och den lilla fula flugan flög."

"Kuskens pisk i min ficka."

"När fru Fick fick Fick, fick Fick fru(Fick).

Räkning vid"leka pjätt" (hök och duva).

Barnen stå i ring och en räknar efter följande ord:

"En afton gick jag över en bro

ACC. N:R M. 462

Dubblatt

LUNDS UNIV.

FOLKMINNES-

112 ARKIV

då hörde jag en klocka slå
huru många slag slog hon då."

Det barn den räknande då stannar vid säger då ett tal
vilket som helst, varefter räkningen fortsätter till detta tal.

113

Talesätt.

"Det är inte längre än en höna pissar", säger man då
man vill beteckna något som mycket kort.

Kisse, misse, Måns.

"Kisse misse, Måns

hår va du i jons?"

"Ja va te Per Måns."

"Va fick du där?"

"En fläskasvär" (svål)

eller ----- i jons

"Ja va på backen

slo min far i nacken."

Tyst i Guds hus.

114

"Tyst i Guds hus

mens prästen knäpper en loppa o en lus."

ACC. N:R M. 462

Dubblätt

LUNDS UNIV.

FOLKMINNES-

ARKIV

114

Orakel.

För att se vad man skall bli räknar man rockknapparna
och säger:

"Rackare
vackare
stackare
kejsare
kung."

vackare är väl = vankare = lösdrivare.

Herr baron.

"Herr baron
gick på bron
knäckte nötter
under fötter
fyra fötter ingen tå
hur kan då baronen gå."

Per o Pål och Gemejen.

115

A säger till B: "Per o Pål och Gemejen bodde i ett hus.
När Per o Pål gick bort, vem var då hemma."

B: "Gemejen."

A(ger B en örfil)"Där har du en."

ACC. N:R M. 462

Talesätt.

"Kallt gjorde det och regna var det."

De andra, något annat.

Di andre. Di andre, de e svinen. Nåd anned. Nåd anned,
de e kalvaskit.

Vad ska jag göra.

"Vad ska jag göra?"

"Du ska ta katten o köra."

Det rör dej inte.

"Det rör dej inte."

"Har du rör o sälja?"

Va.

"Va?" "Va sidder bag järed och ragar sitt skägg."
järe = gärsgård.

Är det sant.

"Är det sant?"

"Va då?"

"Att du är en elefant."

Dubblett

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

115

116

ACC. N:R M. 462

Dubblätt

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-

116 ARKIV

"Är det fel?"

"Va då?"

"Att du är en kamel."

Var bor du.

"Var bor du?"

"Jag bor i ett hus, som står ute om nätterna."

Skam.

"Fy skam."

"När skam var till vårt så var jag inte hemma."

Det skiter jag i.

"Det skiter jag i."

"Du skiter inte mer än du själv äter upp."

Vällingklocka.

Vällingklockan säger:

" Kom Hunken

kom Slunken

kom him o få mad.

Te släven

i näven

o ed o va gla."

117

ACC. N:R M. 462

Sov sött.

"Sov sött, ligg blött
med röven i en törnebuske."
eller

"Sov sött, ligg blött
o vekne mitt i blagan."

"Var ska du gå."

"Hår ska du gå," sa Per Tå
"Ti landskrona", sa Per Krona
" Vad ska du där," sa Per Vär
"Köbe ög" sa Per Hög.

"Huru många," sa Per långa
"Treelë-fyra," sa Per lyra
"De vanock," sa Per Kock.
" De va slut," sa Per Flut.

1 - 2 o.s.v (från min mors hemsocken).

- 1 - 2, får väl gå
- 3 - 4, ble vi yra
- 5 - 6, plocka gäss
- 7 - 8, plocka tocka (=tuppar)
- 9 - 10 stöbe bli (=bly)

Pubblett
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

117

118

119

ACC. N:R M. 462

Dubblätt

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

119 —

11 - 12, höra mässan i fäll

13 - 14, plocka lus å skjortan

15 - 16, kan du läxan

17 - 18, gå i trappan

19 - 20, lukta på Tue (eller lukta Tue i röven)

Talesätt. (Min mors hemtrakt, Önnköping, Lång-
röds skn.)

"Han är så lat så att han gotter inte klia sig
i asholed."

"Man" är så förkyl att man inte kan svälje
vregen"(spotten)

"Ja där kan I stå och blåsa Boel bag"(säges för
att beteckna någor som lönlöst)

"Ja, bag spisen" (föraktfullt, när man tror att
nqn ljuger).

Namn på delar av slaktdjuret. (Önnköping)

"Dalbaget" = fläsket kring stickhållet på grisen, det skall 120
alltid malas med bland korvköttet.

"Hel-för-ännen" = den slutna delen av tjocktarmen.

"Slattarepölsan" = ändtarmskorven, vilken alltid gavs åt
slaktaren, den gällde för att vara särskilt fet.

"Fåragrina" = köttet på fårhuvudet. Talesätt därav

(när någon skrattar): "De va en grann grina, hade den bara varit stekt.

En gammal Gåtor.

"Två personer möttes. Den ene sade: 'Goddag min far! Den andra svarade: 'Ja, jag är din far, men du är inte min son.' Hur voro de båda släkt?"

Svar: De voro far och dotter.

"Vad var det som Adam aldrig såg och aldrig ägde, men ändå kunde ge sina barn?"

Svar: Föräldrar.

121

Sådd. (Önneköp)

När eklövet är stort som musöron skall bonden så korn.

Midsommarörter. (Önneköp)

Midsommarafton skulle man gå tigande och plocka nio sorters örter, vilka skulle torkas och användas till rökelse vid sjukdom. En kaka bakad med aska av nio sådana örter användes som medel mot bleksot.

Gubben som skulle vänja gumman av med att supa. (Långar.)

En gubbe hade en käring som söp mycket. För att vänja henne av därmed lät han måla en bild av Hin håle i bottnen på

på glaset. När käringen nästa gång skulle dricka och såg bilden sade hon: "Tvi för den lede, den får jag skynda mig att svälja ned."

Gubben lät då måla en Kristusbild i glaset. När käringen fick se denna bild sade hon: "Honom är jag så glad vid, så jag får skynda mig att dricka nu, så jag kan komma till honom."

Bot mot bulnader.

Hanna Bengt Påls (Vrångabäck, Sövde skn) andades i 40 dagar på fastande mage på en bulnad, som en av hennes barn fått i pannan.

Gåtor. (Sövde)

Vad hette den skräddare, som sydde sitt namn i var söm?

Svar: Knut.

Hur många ägg kan en arbetare äta på fastande mage? 123

Svar: Ett (Sen ej fastande längre)

Runt som solen, svart som jorden, asar en lång rompa bakefter sig?

Svar: stekpanna.

Stort som ett ägg, räcker runt kring en vägg?

Svar: Garnnystan.

Gungvisa (Då man gungar ett barn på knäet) (Sövde)

ACC. N.R. M. 462

Dubblett

LUNDS UNIV.

FOLKMINNES-

123 ARKIV

"Så rider herreman, så rider han
och så kommer bonden skumpande fram."

Vid första versen sakta gungning, vid sista häftig gungning.

Ordlek. (Långaröd)

Där bodde en man i Vä
som slog sin kvinna med ett kroged trä.
Va de rätt.

Ordspråk. (Sövde)

Dålig kvinna som inte pryglar sin man om hon kan.

Räkning vid lek. (Långaröd)

Ållerman, bällerman, billerman, båsman; drya, drunkna,
å, ä, ö; du ska stå din stud du e;

(Sövde)

Sockerspaka, lilla rätta; räkna rätt så får du åtta, 1,
2,3,4,5,6,7,8.

Talesätt. (Sövde)

"Om jag hade haft ett ög så kunde ja' ha lånat tre och
kört med två par."

"Sitt på röven, för de gjorde mor din den dagen hon
stod brud."

124

"Sitt mens du står
du ska mad innan du går
brö' ha vi inte
och sul får du inte."

"Ja, den tar inte Per å loftet," säger man om den som
är lat.

"Det är inte gott att hålla det man inte har i hän-
derna," säger man då någon oförhappandes "släpper en".

Bönor och ärtor anses synnerligen vädergivande,
vilket givit anledning till följande rim!

"Ett dön för var bön, en fjärt för var ärt."

Man "fryser som en tiggepåg."

(Långaröd)

"Hela världen och hälften av Göinge härad."

Gåta. (Långaröd)

126

En lång och ranter far,
en kringeli, ringeli mor,
en hoppeli, knoppeli dotter?

Svar: Humle (stören = far, ranten = mor,
frukten = dotter.)

ACC. N:R M. 462

Dubblett

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Hin och adelsmännen. (Långaröd)

126

Hin håle hade en stor säck full med adelsmän, som han skulle strö ut över Sverige. Han började i Lappland och gick söderut. I början, då han inte var trött, kastade han ut adelsmännen med långa mellanrum. Ju längre han gick dess tröttare blev han, och dess oftare kastade han ut en adelsman. När han kom ned till Skåne var han så trött att han där tömde säcken. Det är därför det är så många adelsmän i Skåne.

Den skrytsamme soldaten.

127

En soldat kom hem från kriget. Då han satte bössan från sig i en vrå, sade han: "Den där har nedlagt många fiender." Någon gick då fram och tittade på bössan och sade: "Där sitter ju en papperstuss i mynningen." Soldaten gick då fram till bössan, tittade på den och sade förvånad: "Kors, jag tror den är ihålig."

Ordstäv. (Långaröd)

"Jag hade inte trott världen var så stor," sa käringen, när hon tittade in i Göinge härad.

Talesätt. (Sövde)

"Du har ingen rygg, bara en sena som röven hänger i," säger man om den som klagar över värk i ryggen.

"Du e inte så dum som du kunne vad, om du ella begreb
nod, ditt lilla nöd."

"Den som spränger sig på ett gille, blir inte bjuden en
gång till."

"Han slingrar sig som en orm i en myrstack."

"Munnen går som käpp i hjul," eller " som ett par lärke-
vingar."

"När en kvinna har fått sju pojkar, kallas hon käring."

"Hon går å folk o i folk med skone på och de märka de
inte."

(Långaröd)

"Den som inte har mer än polen en, han får ha den, an-
tingen den är skiden eller ren."

Ordspråk. (Sövde)

När katten är borta spela mössen på bordet.

Den late förhör sig hellre än han går två gånger.

Önskebarn. (Sövde)

När de två första barnen äro en gosse och en flicka
säger man att de äro "önskebarn."

God ton vid bjudning. (Sövde)

Det är inte fint att ta för sig förrän man blivit bju-
den minst tre gånger.

Två kvinnor talade om en bjudning, varvid den ena be- 129
klagade sig över att hon inte fått några kakor. Då den andra för-
undrade sig häröver sade den första: "Ja, jag blev ju inte bjuden
mer än två gånger."

Tyda om dödsfall. (Sövde)

När en svart spindel faller ned framför en människa
betyder det dödsfall.

Lysning. (Sövde)

När det lyser 3:dje gången för ett par, säger man
att "de ramlade av predikstolen."

Dröm. (Sövde)

När man drömmer om ägg betyder det förargelse.

Tyda om väderlek. (Sövde)

När katten står och river på något betyder det storm,
äter han gräs betyder det regn.

Bot mot utslag. (Blentarp)

Man går tigande efter solnedgången och tager rinnan-
de vatten och tvättar sig med, samt slår sedan ut vattnet i samma
riktning man tagit det (Med eller motströms). En statkvinna på 131

Skoghult hade gjort så, det hjälpte.

131

Bot mot fallandesot. (Sövde)

När en person var död, skulle man stryka med den dödes hand över den sjuke.

Ordspråk. (Sövde)

Ju mer man stryker katten ju mer maler han. (maler= spinner)

Vid dopet. (Långaröd)

Vid dopet skulle gudmodern ha två förkläden, annars blev där ingen trivsel med barnet.

Hämta hall. (långaröd)

Första söndagen efter kyrktagningen skulle modern gå i kyrkan, så blev barnet förskonat för mycket sjukdom under sitt liv. Det kallades ett "hämta hall" till barnet.

132

En gammal kvinna, Pella, som vistades mycket i min mors hem var mycket sjuklig. Hon brukade säga att det berodde på att: "mor hämtade inte till mig." Hennes mor var kokerska på en herrgård och hade inte kunnat bli fri ifrågevarande söndag.

Talesätt. (Sövde)

När man ätit salt sill och dricker mycket därför säger

man att, "man blötar ut sill bakefter."

132

(Långaröd)

"Den som bjuder blodkorv och intet att dricka, han svarar för livet."

"Ja, om jul när den blir lång," eller "Ja, när det blir 7 torsdagar i en uga."

På husförhör. (Långaröd)

133

Prästen: "Varför säger du jag tror?"

Käringen: "Det har jag aldrig sagt."

Böt mot vårtor. (Långaröd)

Man skall kasta salt på elden och skynda sig undan in det börjar knastra.

Ovanstående medel är endast skämt, då det innebär något omöjligt.

Talesätt. (Sövde)

"Du e le!"

"E ja le, så e du stolpe och då ska ja hänga på dej."

(le= grind)

"Tack ska du ha för att du inte slök mig".(vid gäspning)

"Ja sluker inte vad skit som helst."

133 —

"Han lägger inte två strån i kors," säger man om
den som är lat.

134

"Det där det skulle vanka pisk," när det kliar i
ryggen på någon.

(Långaröd)

"Jag känner inte till några landsplågor för jag
hör hemma i stad."

"Han e så stacked i glimmaned" - han är glömsk.
(Ironi)

"Den som har liten lön får äta bröd till gröten."

Ordsäv. (Långaröd)

"Han ska heta Jon efter min far och as efter dej,"
sa käringen då gubben frågade varför pojken skulle heta Jonas.

"Vi äro häradstjänare bägga, vi rider lika"
sa rackaren till länsman då denne ville att han skulle hålla
sig efter.

Supen på ålen. (Långaröd)

135

Ålungen: "Mor, nu har di ta't far."

Ålmor: "Åh, han kommer nog igen."

Ålungen: "Mor, nu har di kokt far."

Ålmor: "Åh, han kommer nog igen."

Ålungen: "Mor, nu har di ätit upp far."

Ålmor: "Åh, han kommer nog igen."

Ålungen: "Mor, nu har di supit på far."

Ålmor: "Ja, nu kommer han aldrig igen."

(Sedan man supit på ålen rapade man inte efter honom,
han "kommer inte igen.")

Rackaren. (sövde)

När rackaren gick till nattvarden fick han dricka ur
foten på bägaren.

Ordstäv. (Långaröd)

"De e gott när debet o kredit gå ihop," sa käringen,
när hon skar den sista gäsasidan samma dag gäsen värpte det
första ägget. (Förr sålde man inte gässen utan man rökte största 136
delen av gasköttet. Man kokte även stora mängder svartsoffa, som
tålde gömma långa tider. Rökt gåskött och svartsoffa var därför
en stående rätt när man hade främmande, och det tydde på väl-
stånd om man hade gåskött framåt våren. Ovanstående talesätt
ger uttryck häråt, gåsköttet var inte slut förrän gässen börjat
värpa på våren, d.v.s. början till nya gäss var gjord.)

Träben. (Långaröd)

Två krymplingar med vars ett träben gifte sig. När de
efter vigseln gingo tillbaka från altaret, sade mannens träben:

"Ja ankar mi, ja ankar mi," varpå kvinnans träben svarade: "De som e gjort, e gjort, de som e gjort, e gjort." (anka = ångra)

136 —

Vad är ett fenomen. (Långaröd)

"Om där är äpple på ett äppelträd och päron på ett päronträd, det är fenomen, men om där är äpple på ett päronträd och päron på ett äppelträd och om en ko äter med svansen, det är ett fenomen.

137

Gåta. (Sövde)

"Vad är det som är orätt men inte synd?"

Svar: "Att ta vänster vante på höger hand."

Ordstäv. (Sövde)

"När min son har varit på ett ställe fjorton, så är där kringskött," sa gubben vars son bytte om tjänst så ofta.

"Ja, jag smorde hela vagnen men rommelituda glömde jag," sa drängen, när husbonden frågade om han smort vagnen. (rommelituda = axeln)

"Kagorna e nya di bakes i övergår," sa gubben.

Talesätt. (Sövde)

"Fläsket börjar hänga högt," säger man, då man börjar lida brist därpå.

138

"Det är falskhet i allt utom i kärnmjölk, för det vet man att det är hälften vatten."

"På selarna ser man hurudan mannen är, och på mannen hurudan kvinnan är."

"Hin iafte sen, för länge sin, i maren."

"Iugn som ett hölass."

(Rädd så) "rister som en bakugn." (ironi)

"Jag skiter i dej." "Du får lära och skita på flaska innan du skiter på folk."

(Långeröd.)

"Inga särkajera på brödet." (jeren är nedre fällen på en särk. Särkajera på brödet blev det, om man penslade brödet slarvigt, där blev en tydlig skillnad mellan penslat och openslat som man kunde likna vid en fåll. Men penslar med mjölk)

Lysning. (Anna Nilsson, Skoghult, Blentarp.)

Om det lyser för ett par i fastan blir där ingen tur i äktenskapet. Det är heller inte bra med dubbelbröllop. Om det förr i tiden lyste för någon i fastan, var det ett tecken på att det "gått galet", de voro tvungna att skynda på med vigseln.

Talesätt. (Sövde)

En sup har samma verkan som att pissa i byxorna, först värmer det sen kyler det.

ACC. NR M. 462

Dubblatt

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

139

Danslekar. (Sövde)

"Jag gick mej ned till sjöastrand, till sjöastrand,

Där mötte jag en gammal man, med stav i hand, med
stav i hand.

Han hälsade så, han hälsade så (de agerande hälsa
åt olika håll)

han frågte var jag var kommen ifrån

140

Jo, jag är kommen från bugareland, från bugareland
från bugareland (el. "från nigare, - hoppareland" o.d. de age-
rande utföra nu de rörelser som angivas.)

Och den som inte buga kan

han är inte kommen från bugareland."

Sittlekar. (Sövde)

Smussla sko.

De agerande sitte i ring och låta en sko vandra
under stolarna och skall den som har skon skrika: "Sko här"
samtidigt som han söker skicka den vidare.

Gömma nål.

En nål gömmas i kläderna varefter den som står
skall söka finna den. Under det att sökandet pågår sjunga alla
de närvarande oavbrutet "Fem får fyra getter." Då den sökande

är långt från nålen sjunges så grovt som möjligt, ju närmare han 141
kommer nålen med desto finare stämma sjunger man.

"Denna daler"---

De agerande sitta i ring med vänstra handen orörlig
i skötet och den högra i ständig rörelse mellan den ene och gran-
nens till höger vänstra hand. Något litet föremål skall befinna
sig i ständig rörelse bland de sittande, och den som står skall
leta ut var det finns. De sittande sjunga:

"Denna daler den skall vandra
från den ene till den andra
låt den gå, låt den gå
låt den aldrig stilla stå."

"Jag har ringen"

Denna lek tillgår precis som föregående, med den skill-
naden att föremålet som gömmes är en ring och att de agerande
sjunga: "Jag har ingen, jag har ingen" utom den som har ringen
som måste sjunga: "Jag har ringen, jag har ringen." Uppgiften 142
blir alltså lätt eller svår i förhållande till hur tydligt den
tillfällige ringinnehavaren sjunger.

Hälsa på kung och drottning. (Långeröd)

Kung och drottning sitta på två stolar med en balja

vatten stående på golvet mellan sig. En filt är bredd över stolarna och baljan. Då den som står kommer in bedes han taga plats mellan kungen och drottningen, som samtidigt resa sig så att han kommer i baljan.

Gissa penna. (Sövde)

Två peroner ha tre pennor av olika färg el.d. En av de två går ut och en av de övriga pekar på en av pennorna, varpå den utestående kallas in och gissar genast vilken penna som utpekats. Konsten består däri att den innevarande av de två invigda ropar antingen: "Kom," "kom in" eller "kom genast" varvid varje rop enligt överenskommelse motsvarar en viss penne.

"Svara uppriktigt." (Sövde)

Alla utom frågeförrättaren gå ut och få sen en åt gången komma in och svara på frågan: "Säg mig, vem älskar du; svara uppriktigt." De som lyckas svara rätt få stanna inne och ha roligt åt de andras svar. Den som inte förstår att svara med ordet 'uppriktigt' nämner naturligtvis, till allas munterhet, så omöjliga namn som möjligt på sin utkorade. Att en eller annan går i fällan och yppar sitt hjärtas hemlighet (vilket jag verkligen varit vittne till) förminskar naturligtvis inte nöjet för de övriga.

Gissa käraste. (sövde)

En går ut, och de innevarande skola föreslå en person i käraste åt honom, varpå han får komma in och gissa på alla kända individer av motsatt kön. Naturligtvis väljer man en så olämplig person som möjligt såvida vederbörande inte misstänkes 'slå sig ut' för någon, då denna utses, för att se om han möjligen skulle röja sina känslor.

Vad köpte du på Fruns auktion. (Sövde)

Den som står frågar i tur och ordning de övriga: "Vad köpte du på Fruns auktion?" För att ha svarat rätt, måste man då nämna något som finns i den bredvidsittandes kläder. Ieken har sitt intresse endast så länge tills alla begriper hur de skola svara. Den som svarar fel, lämnar pant.

Samma lek brukas i en annan form: alla de sittande säga i tur och ordning: "Jag gick genom himlens port med (en röd tröja el. d.) och kom igenom."

I spiskammaren. (Sövde)

Var och en viskar till den som står vad han tycker bäst om i matväg. Den stående säger sen: "Jag tycker om äpplen, jag tycker om körsbär" o.s.v. Den som nämnt ifrågevarande sak skall då snabbt resa sig, annars ge pant. Då man hållit på en stund säger den som står: "Nu alla i spiskammaren," då alla skola resa sig, den som blir sist, får stå nästa omgång.

"Jag är inte tjock." "Men jag" (Sövde)

Deltagarna sitta i ring och i tur och ordning säger var och en till sin granne något sådant som: "Jag är inte skelögd" el.d., varvid denne måste svara: "Men jag."

146

Sälja lärft. (Sövde)

Deltagarna delas upp i par "man och kvinna", och en av de mera talföra går omkring och säljer lärft.

De sittande ha därvid att iakttaga att ej skratta, ej svara ja eller nej, ej svart eller vitt, samt svara inte då en sjölv eller ens partner blir tilltalad! Brott häremot straffas med en pant.

Inlösen av panter. (Sövde)

En går ut samt en annan tar en av panterna och frågar den utestående: "Vad skall den göra som denna panten äger?" Denne nämner då något, som vederbörande skall utföra varefter denna i sin tur skall stå ute. Bland uppgifter som vanligast förekomma äro följande:

Köra bränna: " Han skall köra sju lass bränne." Vederbörande skall trycka pannan hårt mot dörren samt föra den upp och ned sju gånger. Om han inte trycker hårt nog så att det "skongrar" riktigt gillas det ej. Kan vara rätt smärtsamt om man tar sin uppgift riktigt allvarligt, har sett en bondpojke som "körde bränne" så att han skavde hål på skinnet.

147

Kysse klockan. En pojke och en flicka ställas mitt emot var-

andra och någon håller ett fickur mellan dem. Man räknar till tre, 147
och på tre skola båda kyssa klockan, som i samma ögonblick drages
undan samtidigt som man ger de båda kontrahenterna en knuff, så
att kyssen blir nog eftertrycklig.

Räkna veckans dagar. En pojke och en flicka ställas rygg mot rygg
och få sedan 7 gånger vrida huvudet ömsevis åt höger och vänster,
och taga en slant ut^u munnen på varandra.

Plocka persilja under snön. En pojke och en flicka lägga sig på knä/ 148

bredvid varandra därefter breddes en filt över deras huvuden, var-
efter de få "plocka persilja" på vad sätt och hur länge dem lyster.
Sitta under bordet. Vederbörande tillsäges att sätta sig under ett
bord och säga: "Här sitter jag som en vis och förståndig man"
varpå han genast får svaret: "Vore du en vis och förståndig man
satte du dig inte under bordet,"

Räkna stjärnorna. En pojke och en flicka få försvinna ut en stund
och "räkna stjärnor" efter gottfinnande. (Vid alla uppgifter där
två skola figurera lämnas alltid uppgiften med följande ord: "Han
skall t.ex. kyssa klockan, är det en pojke, med Stina N., är det
en flicka med Erik B.)

Vara munk. Pantägaren går ut, varpå han knäcker på dörren och en av de innevarande frågar: "Vem är det?" "En fattig och syndig munk." "Vad vill han?" "Ha sina synder förlåtna." "Huru många?" "Sju" (eller vilket antal som helst) "Vem skall förlåta dem; skall det vara den (pekar på en av de innevarande av motsatt kön) eller den" (o.s.v. tills munken svarar ja). Den utpekade är sen skyldig att utlösa det nämnda antalet synder med lika många kyssar. Man bör vara försiktig med antaler synder, då man ju aldrig vet vem som kommer att förlåta dem.

149

Talesätt. (Sövde)

Lånte pengar är så bra som andra bara man har dem.

Den som frågar ger ej gärna.

Barnets tänder.

150

(Gärda Nilsson, Skoghult, Blentarp)

Tänderna på småbarn böra komma parvis annars är det inte bra.

Ordstäv. (Långaröd)

"Var det inte roligare att lägga sig än att stiga upp, så steg jag aldrig upp", sa gumman.

Talesätt.

Gör som du vill så gör du som du är till.

ACC. N.R. M. 462

Dubblätt

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Trettonafton skall man fylla alla gluggar med gröt.

150

Dansvisa. (Sövde)

151

Roa dig du skåning
i morgon skall vi äta gröt
doppa den i honung
så bliver du så söt.

Hej hoppsansa fallera

" " "

Doppa den i honung
så bliver du så söt.

Gåta. (Sövde)

Rätt som den är här kan den vara i Amerika.

Svar: Tanken.

Skärsla. (Långaröd)

Det på sid. 10 omtalade sättet att utröna var förlo-
rade saker fanns, användes som orakel, när helst det var något
man ville ha reda på. Det kallades att skärsla. Det berodde na- 152
turligtvis mycket på de som höll nyckeln hur oraklet svarade,
då det naturligtvis behövdes en nästan omärklig rörelse av
fingret för att nyckeln skulle vrida sig.

Den clairvoyante prästen. (Långaröd)

En präst brukade var gång han begravde en människa antigen säga: "Jag ser honom i himmelen," eller "Jag ser honom i helvetet."

En nyfiken person gick till prästen och frågade honom hur han kan säga så. Prästen förde honom ut på kyrkogården, där han fick ställa sig i prästens skor, emellertid förnam han ingenting ovanligt. Han fick då ställa sig på prästens fötter, och han hörde då ur somliga graver ljuvlig musik, men ur andra hördes jänmer och klagorop.

Några personer beslöto att driva med prästen varför en av dem lade sig i en kista och fördes till graven. Då prästen skulle förrätta jordfästningen sade han först: "Jag ser honom varken i himmelen eller helvetet," men strax därefter sade han: "Nu ser jag honom i helvetet." Då man öppnade kistan befanns mannen vara död.

Ordstäv.

"Tala inte om länsman när man äter," sa käringen.

Åskväder. (Sövde)

Man skall strö salt på elden när det åskar.

Gåta. (Sövde)

En man skulle föra ett får, en räv och en havresäck över

153

154

en å. Hur bar han sig åt, då han hade en båt som endast bar honom själv samt en av de nämnda sakerna.

Svar: Tog först fåret över, sen räven och fåret tillbaka, sen havresäcken och till sist fåret.

När gubben skulle hämta vatten. (Sövde)

Man brukar roa småbarn med följande historia och teckning.

En gubbe och en gumma hade ett hus^a med en brunn^b ett stycke därifrån. En dag skulle gubben gå efter vatten. Då han gått en bit föll han¹ och kanade en bit, reste sig igen men föll nästan genast igen². Sen gick han en bra bit men sen föll han igen³, reste sig igen och kom fram till brunnen men där föll han och blev liggande.⁴ Gumman såg det och kom för att hjälpa honom, men hon gick en annan väg och kom ända fram till brunnen men där föll hon och kanade en lång bit⁵ och där blev hon liggande.

Talesätt. (Långaröd)

Hon skinner som Glimminge gada, då den är nyskövlad.

När bönderna betade på heden. (Långaröd)

155

Ett par bönder hade varit i stan och när de körde hem tjuvbetade de på heden (regementets övningsplats). Plötsligt började det skjuta ute på heden och bönderna trodde att det var dem man sköt på för att de betade olovandes. Hästarna blevo även skrämde och ryckte upp tjuderpålarna, av vilka den ene träffade en av bönderna i skallen, så att han skrek till den andre: "Per Nilsson, hälsa min kvinga att jag blev skjuten."

Gå imén. (Sövde)

156

När barnet har hunnit så långt att det kan gå med stöd t.ex. av en vägg, säger man att det kan "gå imén."

Brunntjessan. (Sövde)

För att skrämma barn från brunnen, brukar man säga att där sitter brunntjessan, som tar dem om de gå dit. För att övertyga dem brukar man hålla dem över brunnen så att de kunna se spegelbilden.

Per Hjärtas bro. (Långaröd)

I närheten av min mors barndomshem fanns ett "sträde" (en smal väg mellan två gårdsgårdar, som leder ut i marken) i vilket fanns en bro, som kallades Per Hjärtas bro. Man sade att

Skåne
Torna Fär
Blåttorp Jöde
18/1924

ACC. NR M. 462

app. Per Hjörte

Dubblett

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

att Per Hjörta satt under bron och tog alla småbarn som kom dit. 156

Talesätt. (Sövde)

157

"Grann som en dag" och "rälig som stryk."

Jöben. (Långaröd)

Så mycket som kunde rymmas i båda händerna, om man lade dem samman till en skål, kallades "en jöben." Det hette alltså t.ex. "två jöbna fulla" o.s.v.

Gåtor. (Sövde)

Kan du stava torrt gräs med två bokstäver.

Svar: Hö.

Kan du göra drottningen till käpp och konungen till kalv.

Svar: ~~drottningen~~ o. ~~konungen~~.

Hogåren o. Hår-das-Sven. (Långaröd)

158

När bönderna gjorde dagsverken vid herregårdarna kallades det att "gå till hogåren (hovgården). En arbetare som brukade göra dagsverken för andras räkning och därför gick till hogåren var dag kallades hår-das-Sven (var-dags-sven)

När dagsverken gjordes med häst och vagn kallades det "köra eckor" (Sövde).

Kyssa på hand. (Långaröd)

I min mors barndom brukade man kyssa äldre personer, eller

eller dem man annars ansåg för mer än sig själv, på hand. Min mormor brukade kyssa sina mostrar på hand. En tiggare, som kallades Laggen, hade en gång fått mat i min mors hem, och han kysste då även min mor på han, fast hon endast var barn.

Tack för förste gång. (Långaröd)

159

Liksom man sade : "Tack för sist," då man träffade någon bekant, brukade man säga: "Tack för förste gång" då man för första gången hälsade på en människa.

Kyrkringningen. (Långaröd)

När man hörde kyrkklockorna ringa skulle karlarna lyfta på mössan och fruntimmerna niga.

Talesätt. (Långaröd)

"Han skall flytta från gadegräsed" (gatgräset) säger man, då någon skall flytta från hemorten.

Arvet. (Sövde)

En fattig gubbe låg för döden och gjorde sitt testamente med följande ord: "På loftet där är en kista, i kistan där är en läddika, i läddiken där är en lase, i lasen där är en fyrastyver, den får ni ta o. dela."

(Kisteläddika är en liten låda på ena kortsidan av en kista, uppe vid kanten. Fyrastyver = tvåöring.

Skjuta för stass. (Långaröd)

160

I min mors hemtrakt sköt man för stass ej endast vid bröllopståget, utan även när de nygifta flyttade till sitt nya hem. De skjutande brukade då ropas fram till vagnen där de trakterades med en sup och en bit spettkaka.

Talesätt. (Långaröd)

"Kommer aldrig i Pettersons frack långt mindre i hans skjorta," säges om något som ej kommer i fråga.

Den grälände räven. (Sövde)

161

En räv kom en gång och satte sig under ett ^{träd/} där han började väsnas och gråla alldeles förskräckligt. Uppe i trädet satt en man med en yxa. Han släppte ned yxan så att den skar svansen av räven, som förargad utbräst: "Man kan inte säga ett skämtandes ord i skogen förrän rumpen ryker av uppe vid röven."

Skällsord. (Sövde)

Argabrita; Förvedenkitta; Pusteshiel = Pibesill=(en som gnäller för ingenting); Skelagid (närmast = tjuvstryker); Proselyt (= skojare); Bystryg (= en som ränner omkring mycket); Stackelskab (= ynkrygg) = Jåsta = Pjåg; Ett skomped skod (ung. en stackars krake) Långhacka, Stoppsacka. Skostråg (= en person som alla kunna topprida, "stryka skona på").

"Luaholed" = ett hål ovan rököppningen i en sättugn
luastekt ål var särskilt gott)

"Illaredörr" el. "kappedörr" = dörren till en öppen
skorsten.

"Urtasager" = krukväxter

"Kratt" el. "baska" = risbränsle

"Bröde" = risgårdsgård

"Balavägg" = trävägg

"Råttekrut" = arsenik

Den dumme drängen.. (Långaröd)

En dräng hade hört ordspråket: "Den som har bröd han
får bröd." Då han tog detta i bokstavlig bemärkelse, ställde han
sig vid en grind en marknadsdag och sade till var och en som for
förbi: "Jag har bröd." Han blev emellertid besviken på ordspråket,
ty alla de förbifarande svarade endast: "Nå så åt det då."

Ur en anteckningabok som tillhört min mormor (Hanna
Olsson, född 1844 död 1906, född i Östra Sönnarslöv, bodde där
till 1878, sen i Önnesköp, Långaröd till 1899, sen i Kvickarp,
Sövde till sin död) har jag funnit följande: (t.o.m. s. 189.)

Medel mot blodhalning.

Man tæger 5 äggvitor en matsked alun gives kreaturet
till

Då kor ej kunna bli lätta.

Man tager 4 nävar linfrö till en kanna vatten och samkokar tills ett stop är kvar. Det tunna gives åt kor men ej förrän senan är uppgången efter kalvningen och blott varannandagsläppen är fastgrodd så länge kon ej är framgången med kalven

Mot förstoppning hos kreatur.

166

Då kreatur får förstoppning så kokar man linfrö och giver kreaturet det tunna, ett halvt stop och så dröje en timme och så giva ett halvt stop igen, sedan dröje 3 timmar och så förnya.

Då kon kalvar i förtid

Då en ko kalvar i förtid bör man akta noga att kon ej får något kallt att dricka, man värmer en kanna vatten och rör rågmjöl uti alltsomoftast, man övertäcker kon med kläder så hon hålls varm, man får ej ge henne salt de första dagarna och inte klöver att äta, bäst med vanligt hö.

Då en ko eller häst blir sjuk.

Då en ko eller häst blir sjuk, så tager man en liten hand-
krut och lägger i söt mjölk och giver det sjuka kreaturet.

-full/

167

Mot flugor

En ricinusplanta bör planteras i varje hem, dess blad fördriver flugor.

Medel mot strypsjuka.

Då man märker den fläskartade slemhinnan i svalget, och då hostan utvisar att barnet blivitt anfallet av sjukdomen, giver man det var timme dag och natt en matsked vatten i vilket är blandat vitan av ett ägg på varje dricksglas. Till dryck giver man dessutom ljunt sockervatten i vilket är blandat gulan och vitan av ett ägg till varje butelj.

Medel mot tandvärk.

Ett gott medel mot smärta i en ihålig tand är en blandning av pulvriserad alun och vanligt salt som man för in i tanden med en bomullstapp.

Mot styvsjuka.

Ett lod kamfert lägges på ett halvt stop brännvin, därav gives djuret en bra sup var morgon innan det får foder och en matsked starkpeppar blandat med lite salt en gång på eftermiddagen varje dag. Råa potatis är ej bra för något sjukt kreatur att äta.

Mot kvark.

En häst som har kvark skall man giva blandat en sup brännvin, en sup bomolja, ett skedblad starkpeppar, detta förnyas flera gånger.

Ett annat medel mot kvark är kokat malt i söt mjölk med si-
rap.

168

169

ACC. N:R M. 462.....

Ett annat medel mot kvark: ett halvt kvarter sirap, en jungfru ättika, en dito terpentin, fyra stycken äggulor blandas på en flaska, av detta gives hästen en sup varje morgon.

Medel mot frostsador.

Ett skpund alun upplöses i en och en halv kanna varmt vatten, som varje afton värmes och badas på det skadade stället.

Medel mot höftvärk.

Svavelblomma lägges på en bindel, som lägges på den sjuka höften och bindes så hårt om som möjligt.

Mot diarre.

Man linder med varmt om magen ett par dagar och förtär endast havresoppa, risvatten och något uppkokt mjölk med skorper till

Botemedel mot kräftan.

Denna sjukdom börjar vanligen med hårdhet, som ej låter skjuta sig för fingret och skarpa skärningar kännas som oftast däri. Slutligen får den svartblå färg och brister sönder. Den är då öppen kräfta, då en sådan knöl märkes bör användas följande medel. En rågad tesked honung och en full matsked tjock sött gräd-
de arbetas tillsammans, och däruti röres så mycket finsiktat råg-

Dubblätt

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

169 _____

170

171

mjöl, att det som en salva. Av denna lägges på hampväv eller hampa och lägges på knölen samt ombytes afton och morgon. Detta plär fördela det onda men går ej fort.

Skulle sår öppna sig göres salva av

1 lod pulvriserad galmeja

1 lod blyvitt

1 lod vitriol eller s.k. kopparrök.

Detta blandas med så mycket bomolja, att det blir som en salva, vilken väl sammanrives på en målarehöll, därav utbreddes på hampväv och ombytes var 6 te timma såvida den sjuke är vaken. Efter sjunde dygnet börjar kräftsåret att spricka runt omkring, i nionde dygnet börja vanligen stycken att bortfalla, så att kräftan står alldeles öppen. Då pålägges för att stilla plågor-
na rivna morötter, som ombytas morgon och afton. Såret behandlas sedan som andra öppna sår och när däruti börjar synas som röda risgryn, är det friskt och all kräfta borta, varefter det läkes ganska fort.

172

Medel mot snuva.

I ett kärl lägges en tesked pulvriserad kamfer varpå hälls kokhett vatten, en pappersstrut sättes ovanpå, struten avklippes så att näsan kan införas däruti. De med kamfer mättade vattenångorna inandas under 10 - 15 minuter vilket upprepas var 4 de eller 5 te timme, man får ej låta de skarpa kamferångorna

avskräcka sig.

Vid nervfeber.

När nervfeber utbryter är det nyttigt att giva den sjuke en eller högst två droppar pepparmyntolja åt sänder.

Mot kvark.

När en häst har kvark som synes vilja bryta håll är det bra smörja varmt stekflott på, det påskyndar mognaden.

Ett annat medel mot kvark.

Då en häst har kvark som är så svår att lederna styvna, hästen har svårt att lägga sig, bör man begagna följande.

Varmt vatten och vetekli blandas i ett kärl och hålles under hästens huvud så att hästen inandas ångan, man hänger ett täcke över huvudet på hästen, sedan skall hästen dricka denna blandning, detta förnyas flera gånger. En glödgad sten av en hands storlek lägges i en liter tjära och hålles under hästens huvud så länge det ångar, man täcker hästens huvud, dett användes blott en gång.

Bildas knutar av kvark, tvättas de med ljumt vatten och tvål sedan blandas en deg av stekflott, terpentin, rågmjöl, vetekli, tjära och breddes på en skinnlapp och bindes på.

ACC. NR M. 462

Dubblett

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Medel mot svårighet att kasta vatten.

174

Man kokar linfrö i vatten och dricker därav dagligen en eller två tekoppar. Persiljete är även ett välgörande medel mot sjukdom i blåsan.

Medel mot lungsot.

175

1) En kalvlunga

2) Man tager en matsked krossat hampfrö och en matsked siktat rågmjöl. Detta redas till i litet sötmjöl, sedan tager man en liter ny mjölk och kokar upp. Rör ovannämnda sats deri och låta det ytterligare koka en stund, varefter skalen fränsilas. Härav drickes morgon och afton halva satsen i sänder, dagligen varmt eller kallt allt efter behag, salt tillsättes om så önskas. Kuren fortsätter några månader tills den sjuke begynner bliva fet, allteftersom fetman tilltager hävs sjukdomen.

Medel mot magkatarr

Magkatarr är att igenkänna av ömhet i magen därjämte plågor. 176
Man äter mjölkrätter, ägg, sött bröd. Dekokt på salvia som förut är bra för magen, även dekokt på rölecka, krusmynta, även kallt omslag på magen är bra. Kokad frukt är bra för magen den är lösnande.

ACC. NR M. 462

Dubblett

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-

176 ARKIV

Svinens aptit.

Svinen få god aptit genom att få grus att äta.

Man blandar senap, salt och urin i svindraven.

Att fördriva "riforlar".

Aspebark kokas i hästurin och därav tvättas på dagligen tills den försvinner.

Bästa medel mot liggsår.

177

En matsked brännvin och 2 äggvitor, vid minsta rodnad strykes denna blandning på det onda, detta torkar och det blir ej så lätt sårt.

Medel mot vårtor.

En blomma med namnet kungsljuset, blommorna tagas friska från värtan, pressas eller rivas hårt mot vårtan. Detta upprepas flera gånger.

Medel mot sockersjuka.

Koka blåbärsblad så långt före fruktsättningen som möjligt en handfull blåbärsblad kokas i 2 liter vatten tills en liter är kvar.

Medel mot ligsår och även brännsår.

178

Man krossar enebär och kokar dem i grädde tills det blir

ACC. NR. M. 462

Dubblätt
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
178 ARKIV

likt olja som stykes på såret.

Kräkmedel.

Istället för kräkpulver dricker man en rå ovispad äggvita och det förorsakar kräkning.

Medel att fordriva liktornar.

Man köper kolodin och bestryker vårtorna därmed dagligen tills de torka och falla av.

Mot ont i halsen.

När det känns ont i halsen och svårt för att svälja, tages en tesked pulvriserad kamfer som blandas i lite smör, därmed smörjes utanpå halsen, sedan binder man en ylleduk om. 179

Mot diarre

Pepparmyntpastiller äro nyttiga mot diarre.

Vid kalvningen.

När kalvningen går långsamt är det bra att giva kon följande, ett stop kokhet dricka slås på två händer fulla kamomillblomma (sötost), detta får stå och draga en halvtimme sedan silas det. Detta gives kon på en gång.

ACC. N:R M. 462LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIVBot för brännsår.

179

Koka torkade krossade enebär uti sötmjölk och bestryk såret därmed.

180

Menstruationen.

Då menstruationen utebliver och där blir plågor, vid det tillfälle då den efter räkning borde komma, är det bra att giva den lidande en tesked kanel eller alopiller 5 - 6 på en gång eller så många att de verka laksering. Till stillande av de krämpor som påkomma vid utebliven rening kan man använda gnidning av ljum kamferolja på magen samt invärtes taga en kopp sötblomster eller krusmyntate och prinsens droppar eller moderdroppar 30 - 40 stycken åt sänder.

Mot åderbråck.

Skumplåster är nyttigt att lägga på sår uppkomna av åderbråck.

Mot svulst.

181

Potatisskal kokta äro nyttiga att lägga på där som är svulst. De draga rosen ur kroppen också.

Medel mot värk som svullnar.

Koka en liter söt mjölk, sätt därtill 30 gram pulvriserad alun, bada vasslan på så länge den är varm, bind det tjocka på det angripna stället, förnyas 3 gånger då det brukar hjälpa.

ACC. N:R M. 1924

Dubblett
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
181 ARKIV

Mot huvudvärk.

Pepparmyntolja slås på snus varefter man tager en eller två prisar och det hjälper för huvudvärk. Det är ej bra att snusa jämt därav.

Medel mot flugor på kreatur.

Man penslar bomolja på, då genast flugorna fly.

Mot difteri.

Ett medel mot difteri uppgives vara att tugga kryddnejlikor isynnerhet måste de som vårda sjuka hava nejlikor i munnen.

Ylletvätt.

Quilayabark är bra att tvätta svart ylletyg i, barken upplöses i varmt vatten.

Hindra järn från att rosra.

Man överstryker järnet först med terpentin och sedan vitt vax eller strykvar.

Stärkelsens tillblandning.

1/4 skålpund stärkelse och en matsked borax upplösas i en kopp kokande vatten, utspädes sedan med 3 kvarter varmt vatten och $\frac{1}{2}$ ölglas brännvin samt arbetas väl.

Fläckuttagning.

Linne och sitser fläckade av jordslag, fukt, kaffe, cho-

182

183

kolad, vin, blod och flugsmuts läggas tolv timmar i urin, gnides väl, lägges sedan i ljunt såpvatten, behandlas därefter som vanlig tvätt.

183

Ljusa kläder fläckade av vagnssmörja, oljefärg och flott rengöras om man lägger tyget på läskpapper och gnider med fotogen tills fläcken är borta, sedan skrapar man piplera på avigsidan och lägger bomull över med press på. Tjärfläckar på ljust tyg borttages först med smör sedan med fotogen och piplera.

184

Förgyllda ramar tvättas i urin.

Fläckar av värme på polerade möbler avlägsnas med tobaksolja.

Bläckfläckar borttagas med citronsaft, man kan och lägga tyget på en varm kopparkittel och gnida med citronsaft på fläcken tills den är borta.

Att rengöra rockkragar och filthattar.

185

Man borstar med starkt barkvatten och sköljer väl med varmt vatten och svamp. Därefter torkar man med en läderlapp.

Mörka tyger fläckade av vagnssmörja, oljefärg och tjära rengöras med en rågad matsked finskuren tuggtobak, varpå slås en kopp kokande vatten vilket får stå till nästa dag då det silas genom en lapp. Fläcken gnides väl och sköljes sedan i varmt vatten. När dessa fläckar äro komne på tjockt tyg och detta ännu är vått borttages med torv.

ACC. N:R M. 462

Att bleka linne.

Till 5 öre klorkalk hälls kokande vatten på tills det blir rött varefter det silas genom en lapp och hälls på en flaska. Härav tages ett glas till en balja vatten, vari tyget får ligga över natten, därefter sköljes väl.

Blyvatten.

Blyvatten blandas av ett spetsglas blyättika, ett spetsglas brännvin, en tesked salt och ett stop vatten.

Laxermedel.

Frangulate är ett gott laxermedel, en tekopp om dagen.

Mot lungsot.

Ligga i bräkne 10 nätter nytt för varje natt. Maltextrakt n: 2 en tesked blandas i varm mjölk, som tages varje morgon. En 1/8 brunt socker, $\frac{1}{2}$ stop söt mjölk 4 äggblommor kokas tillsammans, tages in. $\frac{1}{2}$ sup rödvin, en sup vatten, en tesked pudersocker blandas, tages in en gång om dagen. Morötter kokas i vatten som drickes dagligen. Havregryn kokas i vatten samt drickes dagligen.

Till Nellys hand. (Nelly=min moster)

Nellor (nässlor) och törnrosblad läggas på brännvin, som

Dubblett
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
185 ARKIV

185

186

187

får stå ett par dagar, sedan tvättas det på handen. Oppadelldark? smörjes på emellanåt, järnplåster lägges på såret. Nässlor, grane-
ris och malört kokas i vatten och tvättas på hela kroppen en gång
i veckan. Rödlök kokas i vatten och läggas varmt på, den första
natt på bröstet, andra på ryggen tredje på magen, nytt för varje
dag. Hylle och aspebark kokas i söt mjölk lägges varmt på.

Gröt av linfrö o. rågmjöl lägges på om nätterna, kjängs-
plåster lägges på om dagen, då det förut är smort med olja och opa-
delbark. Hjärnes plåster är ock bra för sådana sår.

Menstruationen.

Lindring av plågor som medfölja reningen är Svavelblomma,
valerianarot och socker, 2 skedar av vardera pulveriserade och
blandade. Tre dagar innan reningstiden tager man en tesked varje
aften ovannämnda pulver i en kopp vatten.

Mot fallandesot.

Den som lider av fallandesot bör då han känner anfallen
taga tio till femton droppar vidbränd hjotrtronsolja.

Konvulsjoner.

För konvulsjoner nyttja 10 - 12 stycken opiidroppar med
dubbelt så många Hoffmans, eller 20 - 30 Därjes moderdroppar intag-
na vid känningen brukar hjälpa.

ACC. N:R M. 462.....

Dubblett

LUNDS UNIV.

FOLKMINNES-

189 ARKIV

Likaledes är en blomma nyttig för "kumvassjoner" som heter perikom, den hackas sönder och kokas i vatten, en sup härav tages en gång om dagen i tre veckor, varefter man håller upp en tid.

Talesätt. (Sövde)

Var så god våra egne, de främmande ta nog.

Du snackar för din egen sjuka mor.

Tydor om väder. (Sövde)

190

Om man tappar en smörgås och smöret kommer uppåt blir det vackert väder nästa dag, kommer smöret nedåt, blir det fult väder.

Då man äter rent ur fatet blir det vackert väder nästa dag, man säger då: "Nu har vi eded ti grannt vär i maren."

2 st. Foto: Kistebrev och kista.

191

Se originalen sid 191.

Verserna i hittebrevet på sid. 191 ha bortfallit ur mina anteckningar och skall jag framdeles införa dem. Kistan äges av min mor, Skoghult, Blentarps socken.

193

ACC. N.R. M. 462

Register.

Askons dag	64
Barn, härdes mot köld	40
Barnets namn	36
Barnets trivsel	26
Blommor på graven	37
Blyvatten, medel mot lungsot	186
Bortbyting	34, 48
Bot mot sjukdomar	5, 78, 83, 169
Bota kreaturssjukdomar	11, 165, 166
Bottenbjersbacken	72
Brunnstjessan	156
Byka	24
Bäckahästen	62
Difteri, medel mot	182
Drömmars betydelse	79
Drömmar, önskningar	7
Dumma drängar	164
Dödas julmässa	39
Dödsfall, tydor	4, 79
Fallandesot, medel mot	188

Dubblett

LUNDS UNIV.

FOLKMINNES-

ARKIV

193 _____

ACC. N:R M. 462

Dubblätt
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Flugor, på kreatur	182
Fläckuttagning	183
Fågelstöt	24
Födelsen	34
Förkastelsedagen	56
Förlorade saker, återfå	10
Gastabloss och lyktgubbar	53,59
Gångångare	37,75
Giftermål, tydor	9
Goavätta	51
Gåtor	65,157
Gäss, tur med	23
Gömda skatter	31,49
Harmynthet	1
Havandeskap	2
Härda barn mot köld	40
Jul, julseder	33
Jens Grimm i Löderup	42
Järn, hindra få rost	182
Jätte, kasta sten	62
Kisteknorter	36
Kor, sjukdomar	165, 166

ACC. NR M. 462

Dubblatt

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Kvark, medel mot	168
Lek	85- 88
Linne, bleka	185
Lyktgubbar	59
Man, tillkommande, se	6
Menstruation	188
Midsommar	27
Missfoster	36
Märken	68
Mässa	56
Nissar	29
Ond fot	49
Ordspråk, ordstäv, talesätt m.m.	13, 59, 60, 66, 67, 68, 76; 77, 80, 81, 90-156, 162
Otur	50
Pingst	27
Påsk	28, 51
Redskap, namn på	162, 163
Regn	12, 80
Segerhuva	33, 64
Sjukdomar	170-181, 187, 189

ACC. NR M. 462

Skatter	49
Skogsmannen	58
Skogssnuvan	75
Smörlycka, ta bort	10
Spöken	53
Stärkelsens blandning	183
Sådd, ny och nedan	26
Sängvätare	88
Sövde kyrka	41
Sövdeborgs slott	57
Talesätt	74
Tandvärk	2,168
Trollen i Getsholmsbacken	44
Trollen i Åsums ängar	57
Trollkunniga personer	54
Trollkärningar	49
Tur	74
Tydor vid regn	80

Dubblätt
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. N:R M. 462

Vaggvisor	81, 82
Varulv	12, 52,
Vårfrudagen	27
Väderlekstydor	190
Väver, skydda	54
Ylletvätt	182
Öknamn	89

Dubblätt
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

